

D 19/05

Revisorsnämnden (RN) har genom en tidningsartikel uppmärksammat vissa omständigheter rörande auktoriserade revisorn A-son.

Av handlingarna i ärendet framgår följande. A-son är verksam i det registrerade revisionsbolaget X AB, här kallat revisionsbolaget. Han är vald revisor i en ideell förening, här kallad idrottsföreningen, samt i ett helägt dotterbolag till idrottsföreningen, här kallat dotterbolaget. Revisionsbolaget har sedan år 1995 sponsrat idrottsföreningens verksamhet med sammanlagt 719 000 kr. Revisionsbolagets sponsorbidrag har uppgått till minst 25 000 kr per år och i genomsnitt 72 000 kr per år. År 2004 bidrog revisionsbolaget med totalt 170 000 kr, varav 120 000 kr i form av ett grundbelopp och 50 000 kr som ett led i en kampanj för att förhindra nedflyttning av föreningens idrottslag ur den allsvenska serien. Därutöver skulle ytterligare 20 000 kr ha utbetalats om laget hade avancerat till internationellt cupspel samt 30 000 kr vid svenskt mästerskap. Som motprestation har revisionsbolaget fått exponera sin firma på matchprogram och på idrottsföreningens hemmaarena. Bolaget har vidare fått viss tillgång till matchbiljetter samt möjlighet att använda sig av föreningens spelare och ledare vid egna kundaktiviteter och personalaktiviteter m.m. I en artikel i en lokaltidning den 22 augusti 2004 uppmärksammades att revisionsbolaget sponsrade idrottsföreningen samtidigt som idrottsföreningens revisorer var verksamma vid revisionsbolaget.

Revisorslagen (2001:883) trädde i kraft den 1 januari 2002. I det följande tar RN endast ställning till frågan om A-sons opartiskhet och självständighet vid de revisioner som har utförts efter detta datum.

A-son har anfört följande. Han har lämnat revisionsberättelser för idrottsföreningen räkenskapsåren 1996, 1997, 1998, 1999, 2002 och 2003. Han har även lämnat revisionsberättelse för dotterbolaget för räkenskapsåret 2003. Vidare har han lämnat yttranden över två kontrollbalansräkningar som upprättats i idrottsföreningen per den 30 juni 2003 respektive den 30 juni 2004. Då han analyserade sitt oberoende uppmärksammade han att byrån hade "köpt reklamplats m.m." av idrottsföreningen. Han bedömde dock vid revisionerna av räkenskapsåren 2002 och 2003 att dessa förhållanden inte utgjorde något egentligt hot mot hans eller revisionsbolagets opartiskhet eller självständighet mot bakgrund av vad som anförs i förarbetena till revisorslagen om normala affärstransaktioner på samma villkor som andra företag, prop. 2000/01:146, sid. 103, femte stycket. Vad därefter avser räkenskapsåret 2004 gjorde han i princip samma bedömning. När yttrandet över kontrollbalansräkningen skulle avges valde han dock ur "risk management-synpunkt", mot bakgrund av den tillspetsade ekonomiska situation som idrottsföreningen befann sig i och den massmediala uppmärksamhet som förelåg, att inhämta en s.k. second opinion från en revisor vid en annan revisionsbyrå för att undanröja tvivel om det egna revisionsbolagets opartiskhet och självständighet. Hans grundinställning var dock att denna åtgärd egentligen inte var påkallad. Någon second opinion hade inte inhämtats vid tidigare revisioner.

RN har tagit del av A-sons dokumenterade oberoendeanalyser för räkenskapsåren 2003 och 2004, daterade den 21 augusti 2003 respektive den 31 augusti 2004. I den förstnämnda analysen berörs inte frågan om sponsring. I analysen för påföljande år anges bland annat följande: "Tredje man kan uppfatta att vi som sponsorer har ett egenintresse i [idrottsföreningen]. Vi uppfattar oss dock som oberoende. Vi sponsrar [idrottsföreningen] utifrån en affärsmässig bedömning (skyltar, biljetter, nätverk). Beslut om sponsring fattas av andra än revisorerna". Vidare anförs följande:

”Uppdraget har ett massmedialt intresse. För att undvika fortsatt diskussion om vårt oberoende har en ’second opinion’ lämnats. Hoten anses undanröjda.”

RN gör följande bedömning.

Enligt 20 § revisorslagen skall en revisor i revisionsverksamheten utföra sina uppdrag med opartiskhet och självständighet samt vara objektiv i sina ställningstaganden. Av 21 § samma lag följer att en revisor för varje uppdrag i sin revisionsverksamhet skall pröva om det finns omständigheter som kan rubba förtroendet för hans eller hennes opartiskhet eller självständighet. Revisorn skall i så fall avböja eller avsäga sig uppdraget i fråga. I paragrafens första stycke 1 anges ett antal typsituationer i vilka det råder en presumtion för att revisorn måste avböja eller avsäga sig uppdraget. Förutom i de särskilt angivna situationerna skall revisorn enligt första stycket 2 avböja eller avsäga sig ett uppdrag om det föreligger något annat förhållande av sådan art att det kan rubba förtroendet för revisorns opartiskhet eller självständighet. Revisorn behöver dock enligt paragrafens andra stycke inte avböja eller avsäga sig uppdraget om det i det enskilda fallet föreligger sådana särskilda omständigheter eller har vidtagits sådana åtgärder som medför att det inte finns anledning att ifrågasätta revisorns opartiskhet eller självständighet.

Det förhållandet att revisionsbolaget har sponsrat idrottsföreningen utgör enligt RN:s bedömning en sådan omständighet som avses i 21 § första stycket 2 revisorslagen. Det har därmed rått en presumtion för att A-son har varit skyldig att avböja eller avsäga sig uppdragen som revisor i idrottsföreningen och dotterbolaget.

Såvitt gäller A-sons revisioner av idrottsföreningen räkenskapsåren 2002 och 2003, granskningen av idrottsföreningens kontrollbalansräkning per den 30 juni 2003 samt revisionen av dotterbolaget räkenskapsåret 2003 gör RN följande bedömning. Sponsring på det sätt och i den omfattning som ovan beskrivits med tillgång till föreningens spelare vid kundaktiviteter och med bidragsbelopp som är beroende av föreningens idrottsliga resultat kan inte räknas som ”transaktioner av vardaglig och ordinär karaktär”¹. Enligt RN:s uppfattning inger sponsring särskilda betänkligheter med avseende på förtroendet för revisorns opartiskhet och självständighet, eftersom sponsring bygger på en intressegemenskap samt en vilja hos sponsorn att gynna den sponsrade. Mot bakgrund härav bedömer RN att det inte föreligger någon sådan särskild omständighet som avses i 21 § andra stycket revisorslagen. Det har beträffande dessa revisioner inte heller gjorts gällande att det skulle ha vidtagits någon sådan åtgärd som skulle medföra att det inte finns anledning att ifrågasätta A-sons opartiskhet eller självständighet som revisor i idrottsföreningen och dotterbolaget.

Vad därefter avser A-sons granskning av idrottsföreningens kontrollbalansräkning per den 30 juni 2004 kan konstateras att en s.k. second opinion har inhämtats från en auktoriserad revisor vid en annan revisionsbyrå. Denne har inte haft några anmärkningar mot kontrollbalansräkningen. Inhämtandet av denna second opinion får anses utgöra en sådan åtgärd som avses i 21 § andra stycket revisorslagen och som medför att det inte har funnits anledning att ifrågasätta A-sons opartiskhet eller självständighet som revisor.

Sammanfattningsvis finner dock RN att A-son i strid med 21 § revisorslagen har lämnat revisionsberättelser för idrottsföreningen räkenskapsåren 2002–2003 och för dotterbolaget räkenskapsåret 2003 samt lämnat yttrande över idrottsföreningens kontrollbalansräkning per den 30 juni 2003. Härigenom har han åsidosatt sina skyldigheter som revisor. Han skall därför meddelas en disciplinär åtgärd. Med hänsyn till att vad som ligger honom till last är allvarligt finner RN att A-son skall meddelas varning.

Med stöd av 32 § andra stycket revisorslagen (2001:883) meddelar RN A-son varning.

¹ Jfr Prop. 2000/01:146 sid. 103

Ärendet har avgjorts av Revisorsnämnden. I beslutet har deltagit f.d. domaren i Europadomstolen Elisabeth Palm, ordförande, kammarrättspresidenten Hans-Jörgen Andersson, vice ordförande, skattedirektören Marie Carlsson, biträdande avdelningschefen Eva Ekström, auktoriserade revisorn Leif Lundfors, utredningssekreteraren Jan-Erik Moreau, professorn Claes Norberg, skattejuristen Kerstin Nyquist samt auktoriserade revisorn Maria Östman. Vid ärendets slutliga handläggning har i övrigt närvarit direktören Peter Strömberg, chefsjuristen Per Eskilsson, chefsrevisorn Inger Blomberg samt avdelningsdirektören Björn Fredljung som föredragit ärendet.